

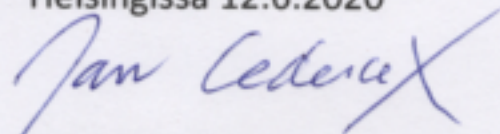
Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi oppivelvollisuuslaiksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (30.4.2020)

Esitysluonnos heikentää kotiopetuksen asemaa ja on perustuslain vastainen ja on esitetyssä muodossaan säädettävä perustuslain 73 §:n säätämisyjärjestyksessä. Jotta ehdotetut lait voitaisiin käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä, luonnokseen ja ehdotettuihin lakeihin tulisi mielestämme tehdä seuraavat muutokset:

1. Luonnoksen epätäsmälliset ilmaukset kotikoulu ja yksityisopiskelu tulee korvata sanalla *kotiopetus*, joka on viranomaisien käyttämä ja hallituksen esityksissä perusopetuslaiksi (HE 86/1997) sekä perustuslaiksi (HE 1/1998) käytetty termi. Kotiopetuksen asemaa ei ole uudella perustuslailla muutettu.
2. Oppivelvollisuuslain 2 §:ään tule lisätä sana perusopetus. Otsikon tulee kuulua *Oppivelvollisuuden ja perusopetuksen alkaminen ja päättymisen*. Pykälän viimeisen kappaleen tulee alkaa *Oppivelvollisuus ja perusopetus päättyy*. Hallituksen perusoikeusuudistusta koskevan esityksen (HE 309/1993) mukaisesti perusopetukseksi on katsottava se opetus, joka kuuluu oppivelvollisuuteen (Yksityiskohtaiset perustelut 13 §, 1 momentin toinen virke).
3. Luonnoksen sivulla 165 esitetään oppivelvollisuuden suorittamisen synonyymiksi päättötodistuksen saavuttaminen. Kohta pitää poistaa luonnoksesta. Perustuslain erityistä tutkintoa koskevaa 38 §:ää, jonka mukaan oppilas voi suorittaa erityisen tutkinnon, ei olla muuttamassa. Luonnoksessa esitetty tulkinta on jo johtanut esim. Vantaalla menettelyyn, jossa oppilas on vastoin tahtoaan veloitettu suorittamaan erityinen tutkinto.
4. Oppivelvollisuuslain 16 §:n otsikko tulee muuttaa kuulumaan niin, että *Oppivelvollisuuden suorittaminen on kaikille maksutonta*. Oppivelvollisuuden seurantaryhmä on esityksessään 26.3.2020 viitannut apulaisoikeusasiamiehen ratkaisuun EOAK/1120/2018, 23.10.2019 ja todennut, että oppivelvollisuuden suorittamisen tulee olla maksutonta. Perustuslain 16 §:n mukaisesti perusopetus on jokaiselle maksutonta. Esitysluonnoksessa kotiopetuksessa olevat oppivelvolliset suljetaan maksuttomuudesta pois. Perustuslakivaliokunta on mietinnössään (PeVM 25/1994) sivulla viisi asettanut perusoikeuksien rajoittamista koskevia yleisiä vaatimuksia. Esitysluonnoksesta tulee poistaa viittaukset korkeimman hallinto-oikeuden perustelemattomaan ratkaisuun (taltionumero 1297/2013) ja tehdä perustuslakivaliokunnan edellyttämä tarkastelu oppivelvollisuuden suorittamisen maksuttomuuden rajoittamisen edellytyksistä.
5. Oppivelvollisuuslain 20 §:stä tulee poistaa sanat tahallaan tai törkeää huolimattomuuttaan. Huoltajan vastuulla on hyvin pitkät perinteet Suomen lainsäädännössä. Sakkorangaistus on määrätty 22.10.1723. YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistuksen 26 artiklan kohdan kolme mukaisesti vanhemmilla on ensisijainen vastuu oppivelvollisuuden suorittamisesta. Artikla on sitovasti implementoitu Euroopan ihmisoikeussopimuksen 1. lisäpöytäkirjan toisessa artiklassa.

Kunnioitavasti

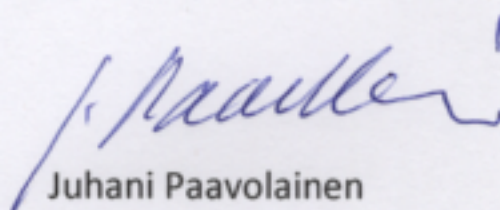
Helsingissä 12.6.2020

Jan Cedercreutz

Koulun johtaja

Suur-Helsingin kristillinen koulu

Juhani Paavolainen

Puheenjohtaja

Suomen kotiopettajat ry